

Teaching Guide

Identifying Data					2018/19
Subject (*)	General Human Anatomy		Code	750G02001	
Study programme	Grao en Podoloxía				
Descriptors					
Cycle	Period	Year	Type	Credits	
Graduate	2nd four-month period	First	Basic training	6	
Language	Spanish				
Teaching method	Face-to-face				
Prerequisites					
Department	Ciencias Biomédicas, Medicina e Fisioterapia				
Coordinador	Facio Villanueva, Angel	E-mail	angel.facio@udc.es		
Lecturers	Facio Villanueva, Angel	E-mail	angel.facio@udc.es		
Web	moodle.udc.es/				
General description	O alumno deberá coñecer a anatomía humana e o estudo dos diferentes órganos, aparellos e sistemas. Esplacnoloxía vascular e nerviosa. Eixos e planos corporales. Así como o desenvolvemento embriolóxico nas distintas etapas da formación.				

Study programme competences / results

Code	Study programme competences / results
A1	Coñecer o desenvolvemento embriolóxico nas distintas etapas de formación. A anatomía e fisioloxía humana. Estudo dos diferentes órganos, aparatos e sistemas. Esplacnoloxía vascular e nerviosa. Eixos e planos corporais. Anatomía específica do membro inferior.
B1	Aprender a aprender.
B2	Resolver problemas de forma efectiva.
B4	Traballar de forma autónoma con iniciativa.
B5	Traballar de forma colaborativa.
B6	Comportarse con ética e responsabilidade social como cidadán e como profesional.
B7	Comunicarse de maneira efectiva nun entorno de traballo.
B21	Habilidades interpersonais.
C1	Expresarse correctamente, tanto de forma oral coma escrita, nas linguas oficiais da comunidade autónoma.

Learning outcomes

Learning outcomes	Study programme competences / results		
O alumno/a coñece e identifica as estruturas anatómicas do corpo humano. Os diferentes órganos, aparellos e sistemas, e máis profundamente o membro inferior.	A1	B1 B2 B4 B5 B6 B7 B21	C1

Contents

Topic	Sub-topic
-------	-----------

MÓDULO 1. SISTEMA LOCOMOTOR	<p>TEMA 1: Sistema esquelético do pescozo, tórax e abdome.</p> <p>TEMA 2: Articulacións do tronco. Articulacións da columna vertebral. Articulacións do tórax.</p> <p>TEMA 3: Músculos do tronco. Músculos propios do tórax. Músculos do pescozo. Rexións e celas do pescozo. Músculos do abdome. Anatomía funcional.</p> <p>TEMA 4: Vascularización e inervación do tronco.</p> <p>TEMA 5: Osteoloxía do cranio e cara.</p> <p>TEMA 6: Articulacións do cranio e pescozo.</p> <p>TEMA 7: Músculos da cabeza. Músculos masticadores. Músculos faciais. Anatomía funcional.</p> <p>TEMA 8: Sistema carotídeo. Carótida primitiva. Carótidas interna e externa.</p> <p>TEMA 9: Osteoloxía do membro superior.</p> <p>TEMA 10: Articulacións do membro superior. Músculos da cintura escapular. TEMA 11: Músculos do membro superior. Anatomía funcional.</p> <p>TEMA 12: Vascularización do membro superior.</p> <p>TEMA 13: Inervación do membro superior.</p>
MÓDULO 2. SISTEMA CARDIOVASCULAR	<p>TEMA 14: Corazón. Morfoloxía exterior. Relacións. Vasos e nervios do corazón.</p> <p>TEMA 15: Corazón. Morfoloxía interior. Cavidades cardíacas.</p> <p>TEMA 16: Arterias. Sistema da arteria pulmonar. Sistema da arteria aorta.</p> <p>TEMA 17: Veas. Veas pulmonares. Sistema da vea cava superior. Sistema da vea cava inferior.</p> <p>TEMA 18: Linfáticos. Linfáticos dos membros. Linfáticos da cabeza e pescozo. Linfáticos do tórax, abdome e pelvis.</p>
MÓDULO 3. ESPLACNOLOXÍA	<p>- Sistema dixestivo:</p> <p>TEMA 19: Cavidade bucal. Lingua. Glándulas salivares: parótida, submaxilar e sublingual.</p> <p>TEMA 20: Faringe e esófago. Estrutura e relacións. Vascularización e inervación.</p> <p>TEMA 21: Estómago. Estrutura e relacións. Vascularización e inervación.</p> <p>TEMA 22: Páncreas, bazo, fígado e vías biliares. Estrutura e relacións. Vascularización e inervación.</p> <p>TEMA 23: Intestino. Duodeno. Yeyuno-íleo. Cego e apéndice. Colon ascendente. Colon transversal. Colon descendente. Colon ileo-pélvico. Recto. Peritoneo.</p> <p>- Sistema respiratorio:</p> <p>TEMA 24: Laringe, traquea e bronquios. Estrutura e relacións. Vascularización e inervación.</p> <p>TEMA 25: Pulmóns, pleuras e mediastino. Mecánica respiratoria.</p> <p>- Sistemas urinario e xenital:</p> <p>TEMA 26: Ril. Estrutura e relacións. Vasos e nervios.</p> <p>TEMA 27: Uréter. Vejiga urinaria. Uretra masculina e feminina. Estrutura e relacións.</p> <p>TEMA 28: Aparello xenital masculino. Vascularización e inervación.</p> <p>TEMA 29: Aparello xenital feminino. Vascularización e inervación.</p> <p>- Sistema endócrino:</p> <p>TEMA 30: Glándula hipófisis. Estrutura e relacións.</p> <p>TEMA 31: Glándulas tiroideas e paratiroides. Suprarrenal. Timo. Estrutura e relacións. Vascularización e inervación.</p>

MÓDULO 4. SISTEMA NERVIOSO	<p>TEMA 32: Introducción ao sistema nervioso. Desenvolvemento. División do sistema nervioso.</p> <p>TEMA 33: Nervios medulares. Plexos cervical, braquial, lumbar, lumbosacro e sacrococcígeo.</p> <p>TEMA 34: Nervios craniais.</p> <p>TEMA 35: Sistema nervioso vexetativo. Sistema nervioso parasimpático.</p> <p>TEMA 36: A medula espinal. Estudo descritivo e topográfico. Estrutura funcional da medula espinal. Vascularización da medula espinal.</p> <p>TEMA 37: Morfoloxía e estrutura do tronco cerebral.</p> <p>TEMA 38: Cerebelo. Morfoloxía e estrutura.</p> <p>TEMA 39: Morfoloxía e estrutura do cerebro: telencéfalo e diencefalo.</p> <p>TEMA 40: Vías de condución. Vías nerviosas motoras. Sensibilidade e as súas vías.</p> <p>TEMA 41: Vías óptica, auditiva e vestibular.</p> <p>TEMA 42: Vascularización do encéfalo.</p> <p>TEMA 43: Estudo das meninges e o líquido cefalorraquídeo.</p>
MÓDULO 5. ESTESIOLOXÍA	<p>TEMA 44: Sentido do tacto. A pel e os seus anexos.</p> <p>TEMA 45: Sentido do olfacto. Anatomía das fosas nasais. Vías olfatorias.</p> <p>TEMA 46: Sentido da visión. O globo ocular. Constitución anatómica. Anexos ollo.</p> <p>TEMA 47: Sentido da audición. Oído externo. Oído medio. Oído interno.</p>
MÓDULO 6. EMBRIOLOXÍA	TEMA 48: Desenrolo embrionario. Período embrionario. Período fetal.

Planning

Methodologies / tests	Competencies / Results	Teaching hours (in-person & virtual)	Student?s personal work hours	Total hours
Guest lecture / keynote speech	A1 B1 B2 B4 B7 B21 C1	21	42	63
Oral presentation	A1 B1 B2 B4 B5 C1	5	10	15
Directed discussion	A1 B1 B2 B4 B5 B6 B7 B21 C1	2	6	8
Workshop	A1 B1 B2 B5 B7 B21	4	16	20
ICT practicals	A1 B1 B2 B4	2	8	10
Problem solving	A1 B1 B2 B4 B6	6	24	30
Multiple-choice questions	A1 C1	1	2	3
Personalized attention		1	0	1

(*)The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Methodologies

Methodologies	Description
Guest lecture / keynote speech	Presentación e exposición dos contidos teóricos en clase maxistral.
Oral presentation	Prepararase un traballo en grupo e realizarase su exposición oral.
Directed discussion	Debates sobre temas recollidos no programa
Workshop	Taller sobre maquetas
ICT practicals	Búsquedas en internet
Problem solving	Sesións de comentario de puntos problema na clase
Multiple-choice questions	Exame de 60 preguntas test con catro opcións cada pregunta e unha única resposta válida.

Personalized attention

Methodologies	Description
---------------	-------------

ICT practicals Workshop Directed discussion Guest lecture / keynote speech Oral presentation Problem solving	En todas as metodoloxías propostas faise imprescindible a atención personalizada en distintos formatos: grupos, tutorías... A interrelación co alumno é clave.
--	--

Assessment			
Methodologies	Competencies / Results	Description	Qualification
Multiple-choice questions	A1 C1	Exame de 60 preguntas tipo test con catro opcións por pregunta cunha única delas válida.	80
Workshop	A1 B1 B2 B5 B7 B21	Búsqueda bibliográfica Capacidade de traballo en grupo Metodoloxía científica	5
Oral presentation	A1 B1 B2 B4 B5 C1	Claridade de exposición Contidos definidos e completos	15

Assessment comments
<p>Para superar a materia é necesario asistir á totalidade das prácticas e superar a avaliación final das mesmas con polo menos 5 sobre 10, así como obter unha media de 6 (sobre 10) na cualificación do exame e 5 sobre 10 no total da materia.</p> <p>Convocatorias de segunda e posteriores matrículas: Para aqueles alumnos/as que cursen a materia e realicen as prácticas obrigatorias de forma completa coa cualificación de apto, deben de ter en conta que poden volver cursar toda a materia novamente ou presentarse só ao exame teórico final, tendo en conta que a cualificación do exame teórico fará media coas cualificacións das prácticas, talleres, traballos tutelados e clases maxistras do curso académico no que cursase as prácticas. Para os alumnos con matrícula parcial: poderán obter a cualificación da materia coa modalidade ordinaria ou modalidade na que a proba mixta supón o 90% da cualificación e o outro 10% a elaboración do caderno pequeno de prácticas. Nesta modalidade será obrigatorio superar ambas as partes para superar a materia. Convocatorias da oportunidade adiantada de avaliación: Para aqueles alumnos/as que solicitasen a oportunidade adiantada de avaliación, cumpran cos requisitos e concédaselle poderán presentarse ao exame teórico final cuxa cualificación suporá o 100% da cualificación da materia. A cualificación de non presentado: outorgarase a aqueles alumnos que non se presentan ao exame nin a ningunha das prácticas.</p>

Sources of information

<p>Basic</p>	<p>1.AAVV. Terminología anatómica. Panamericana, 1ª ed, 2001. 2. Abrahams PH, Hutchings RT, Marks SC. Gran atlas McMinn de Anatomía Humana. Oceano, 2ª ed, 2009. 3. Agur FR, Dalley F. Grant. Atlas de anatomía. Panamericana, 11ª ed, 2007. 4.Canby CA. Anatomía basada en la resolución de problemas. Elsevier - Masson, 1ª ed, 2007. 5. Chung KW. Colección temas clave: Anatomía. 6ª ed. 2008. 6. Dauber W. Feneis. Nomenclatura anatómica ilustrada, Elsevier Masson, 5ª ed, 2006. 7. Delgado L. Prácticas de anatomía humana. Panamericana, 1ª ed, 2010. 8. Detton AJ. Grant. Manual de disección. Wolters Kluwer. 16ª ed, 2017. 9. Drake RL, Vogl A. Gray. Anatomía para estudiantes. Elsevier, 2º ed, 2010. 10.Dykes M, Watson W. Lo esencial en anatomía. Elsevier Mosby, 3ª ed, 2011. 11. Escuredo B, Sánchez JM, Borrás SX, Serrat J. Estructura y función del cuerpo humano. McGraw-Hill Interamericana, 1995. 12. Fraga H. Anatomía básica. Galinova, 1ª ed, 2003. 13. García-Porrero J. Anatomía humana. McGraw-Hill ? Interamericana, 1ª ed, 2005. 14. Grine FE. Manual de laboratorio de anatomía humana. 3ª ed, 2008. 15. Gosling JA, Harris PF, Hunpherson JR. Anatomía Humana. Mosby/Doyma, 2ª ed, 1994. 16. Guzmán S, Eizondo RE. Anatomía humana en casos clínicos. Panamericana, 2ª ed, 2012. 17. Hansen JT. Netter. Flashcards de anatomía. Elsevier. 4ª ed, 2017. 18. Jacob S. Atlas de anatomía humana. Elsevier Science, 1ª ed, 2003. 19. Kapit W, Elson LM. Anatomía. Ariel, 1ª ed, 2014. 20. Latarjet M, Ruiz Liard A. Anatomía Humana. Panamericana, 4ª, 2004. 21. Lütjen-Drecoll E, Rohen JW. Anatomía. Panamericana, 1ª ed, 2012. 22. Möller TB, Reil E, Stark P. Atlas de anatomía radiológica. Marban, 3º ed, 2011. 23. Moore KL, Agur FR. Fundamentos de anatomía con orientación clínica. Panamericana, 6ª ed, 2008. 24. Moore KL, Dalley F, Agur AM. Anatomía con orientación clínica. Wolters Kluwer, 6ª edición, 2008. 25. Netter FH. Atlas de anatomía humana. Elsevier Masson, 5ª ed, 2011. 26. Nielsen M, Miller S. Atlas de anatomía humana. Panamericana, 1ª ed, 2012. 27. Olinger AB. Atlas de anatomía humana. Lippincott 1ª ed, 2016. 28. Pansky B, Gest T. Anatomía concisa e ilustrada de Lippincott, volumen 1: espalda, miembro superior e inferior. AMOLCA 1ª ed, 2017. 29.Platzer W. Atlas de anatomía con correlación clínica. Tomo 1. Aparato locomotor. Editorial médica Panamericana, 9ª ed, 2008. 30. Paulsen F, Waschke J. Sobotta. Atlas de disección. Elsevier. 2ª ed. 2017. 31. Pró E. Anatomía clínica. Editorial médica Panamericana, 1ª ed, 2011. 32.Putz R, Pabst R. Atlas de Anatomía Humana Sobotta (I y II). Panamericana, 22ª ed, 2006. 33.Rouviere H y Delmas A. Anatomía humana. Masson, 11ª ed, 2005. 34.Sadler, TW. Langman Embriología médica. Wolters Kluwer, 11ª ed, 2009. 35.Schunke M, Schultze E, Schumacher U, Voll M, Wesker K. Texto y atlas de anatomía. Tomo I. Anatomía general y aparato locomotor. Panamericana, 1ª ed, 2005. 36.Smith-Agreda JM. Escolar. Reconstrucciones humanas por planos de disección. Editorial Panamericana, 5ª ed, 2009. 37.Suárez Quintanilla JA, Iturrieta Zuazo I, Rodríguez Pérez AI, García Esteo FJ. Anatomía humana para estudiantes de ciencias de la salud. Elsevier. 1ª ed., 2017. 38. Tank PW. LWW Atlas de anatomía. Wolters Kluwer. 1ª ed, 2009. 39.Thibodeau GA, Patton KT. Anatomía y fisiología. Elsevier Mosby, 6ª ed, 2007. 40. Thibodeau GA, Patton KT. Estructura y función del cuerpo humano. Elsevier Mosby, 13ª ed, 2011. 41. Thompson JC., Atlas práctico de anatomía ortopédica. Elsevier, 2ª ed, 2011. 42. Tortora GJ, Derrickson BH. Principios de anatomía y fisiología. Editorial Panamericana, 13ª ed, 2013. 43. Ullmann HF. Atlas de anatomía. Ed Ullmann, 1ª ed, 2103. 44. Vilensky JA, Hoffman LA. Rohen. Atlas de anatomía humana. Wolters Kluwer, 8ª ed, 2015. 45. Waschke J, Drenckhahn D. Compendio de anatomía. Editorial Panamericana, 1ª ed, 2009. 46. Weir J, Abrahams PH, Spratt JD. Atlas de anatomía humana por técnicas de imagen. Elsevier. 4ª ed, 2011.</p>
<p>Complementary</p>	<p>- ( ). .</p>

Recommendations

Subjects that it is recommended to have taken before

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

General Physiology/750G02003

Biology/750G02005

Subjects that continue the syllabus

Other comments

(*)The teaching guide is the document in which the URV publishes the information about all its courses. It is a public document and cannot be modified. Only in exceptional cases can it be revised by the competent agent or duly revised so that it is in line with current legislation.